

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

جلسه ارائه پروپوزال

ارائه دهنده

پروین چراغی / دکتری تخصصی سالمندشناسی

دانشگاه علوم پزشکی همدان

دانشکده پرستاری - مامایی / مرکز تحقیقات بیماری‌های مزمن

خرداد ۱۴۰۳

عنوان پروپوزال

ارزیابی جامع سلامت سالمندان ایرانی بر اساس رویکرد **CGA**

**Comprehensive health assessment of the Iranian elderly
based on the CGA approach**

بیان مسئله

- ✓ سالمندی جمعیت به عنوان یک پدیده مطرح و چالش مهم نظام سلامت جهان و ایران
- ✓ تغییر الگوی بیماری‌ها در سالمندی و در نتیجه نیاز نظام سلامت به ارائه روش‌های پیشگیری و درمانی ویژه در راستای شناسایی عوامل خطر و محافظت کننده
- ✓ جمع‌آوری اطلاعات جامع و دقیق اولین گام در ارائه مراقبت با کیفیت بالا
- ✓ **CGA** ابزاری استاندارد برای بررسی وضعیت سالمندان بر اساس ابعاد مختلف سلامت

ادامه...

✓ مراحل **CGA** شامل: جمع آوری اطلاعات، بحث و تبادل نظر در بین اعضا تیم، ارائه برنامه مراقبتی - درمانی، توانبخشی، اجرای برنامه، پایش، پاسخ به برنامه انجام شده و بازنگری در صورت لزوم

✓ مولفه‌های اصلی که در **CGA** مورد ارزیابی قرار می‌گیرد شامل: وضعیت عملکرد، ریسک سقوط، حوزه شناخت، مود و خلق، پلی فارمسی، وضعیت اقتصادی، حمایت اجتماعی، تغذیه و تغییرات وزن، وضعیت کنترل ادراری، عملکرد جنسی، شنوایی و بینایی، دندانپزشکی، وضعیت و ترتیبات زندگی، سلامت معنوی، اهداف مراقبت و ارجحیت‌های مراقبتی آتی

ضرورت اجرای طرح

- ✓ ظهور پدیده سالمندی به عنوان چالش جدید سیاستگذاران نظام سلامت
- ✓ شناسایی نیازهای واقعی سالمندان از طریق نیازسنجی سلامت
- ✓ پیاده‌سازی نظام ثبت سلامت سالمندان
- ✓ طراحی و اجرای مداخلات پیشگیری
- ✓ تدوین بسته سیاستی در سطح کشور

بررسی متون

مطالعات توصیفی و تحلیلی انجام شده در رابطه با ارزیابی سلامت سالمندان، صرف نظر از زمان و مکان انجام آنها در پایگاه‌های اطلاعاتی داخلی و خارجی و با عبارتهای فارسی زیر انجام شد:

"سالمندی یا سالمند یا سالمندان" و "برنامه مراقبت‌های یکپارچه یا مراقبت‌های بهداشتی" و "نیازسنجی سلامت"

و عبارتهای لاتین

(Integrated Care Program OR Health Care OR Comprehensive Geriatric Assessment) AND (Aged OR Ageing OR Older Adults OR Older Person OR Older People OR Elderly) AND (Health Need Assessment)

ادامه...

✓ مطالعات داخلی شامل:

- ۱- مطالعه مروری چراغی و همکاران (۱۴۰۰) با عنوان ارزیابی نیازهای مراقبتی برآورده شده و برآورده نشده در سالمندان بدون اختلالات روانی با استفاده از ارزیابی نیاز سالمندان کمبرول
- ۲- مطالعه صالحی و همکاران (۱۳۹۶) با عنوان ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی پرسشنامه نیازسنجی کمبرول در سالمندان ایرانی مبتلا به اختلال روان
- ۳- مطالعه قلی‌زاده و همکاران (۱۳۹۸) با عنوان شناسایی نیازهای مرتبط با سلامت سالمندان شهر سبزوار با هدف بررسی دقیق انواع نیازهای برآورده شده و برآورده نشده مرتبط با سلامت سالمندان

ادامه...

۴- مطالعه سرابی و همکاران (۱۳۹۹) با عنوان ارزیابی نیازهای آموزشی سالمندان شهرستان سیرجان در

مورد سبک زندگی سالم

۵- مطالعه محققى کمال و همکاران (۱۳۸۷) با عنوان بررسی نیازهای سلامتی سالمندان مستمری‌بگیر

سازمان تامین اجتماعی و بازنشستگی کشوری

۶- مطالعه کوهورت بررسی وضعیت سلامت افراد مسن امیرکلا در پروژه "سلامت و سالمندی

امیرکلا"

۷- مطالعه کوهورت بررسی وضعیت سلامت قلب افراد مسن بوشهر از سال ۱۳۹۲ با هدف اصلی

برنامه سلامت سالمندان بوشهر

ادامه...

۲- مطالعات خارجی شامل

- ۱- در مطالعه Juxia Zhang و همکاران (۲۰۲۱) با عنوان ارزیابی نیازهای مراقبتی برآورده شده و برآورده نشده افراد مبتلا به زوال عقل خانه نشین چین
- ۲- مطالعه STEFANAKI و همکاران (۲۰۱۹) با عنوان ارزیابی نیازهای بهداشتی سالمندان در یک منطقه روستایی در کرت
- ۳- مطالعه مروری Briggs و همکاران در خصوص مراقبت‌های ادغام یافته سالمندان در سال ۲۰۱۷
- ۴- مطالعه مداخله‌ای Leeuwen و همکاران در هلند تحت عنوان بررسی هزینه - اثربخشی مدل مراقبتی بیماری‌های مزمن سالمندان آسیب‌پذیر در مراقبت‌های بهداشتی اولیه در سال ۲۰۱۵
- ۵- مطالعه مروری Veras و همکاران با عنوان ادغام و تداوم مراقبت در شبکه مراقبت‌های بهداشتی برای سالمندان آسیب‌پذیر در سال ۲۰۱۴

۶- مطالعه مروری Boulton و همکاران در آمریکا و در سال ۲۰۰۹ با عنوان مدل‌های موفقیت‌آمیز

مراقبت جامع سالمندان با بیماری‌های مزمن

۷- مطالعه ADZNAM و همکاران (۲۰۰۹) با عنوان یک تحقیق عملی در زمینه ارتقاء پیری سالم

و کاهش خطر بیماری مزمن

نقد مطالعات

- ✓ توجه به نیازهای سالمندان بر اساس همه ابعاد سلامت (جسمی، روانی، اجتماعی، معنوی و ...)
- ✓ ضرورت شناسایی نیازهای واقعی سالمندان با توجه به تنوع، تغییر و تکامل عرصه مراقبت‌های نظام سلامت
- ✓ شناسایی نقاط قوت و ضعف برنامه‌های مراقبتی سالمندان
- ✓ کاهش شیوع و بار مراقبت‌های بیمارستانی در صورت اجرای موفق برنامه‌های مراقبت‌های ادغام یافته و در نهایت حفظ استقلال عملکرد و افزایش کیفیت زندگی سالمندان
- ✓ لزوم نظام ثبت، مراقبت و کنترل اختلالات و بیماری‌های مزمن در سالمندان
- ✓ ارزشیابی نظامند از برنامه‌های در حال اجرا ضامن ارتقاء عملکرد برنامه
- ✓ ارائه بازخورد علمی از پیامدهای بلند مدت، میان مدت و کوتاه مدت اجرای برنامه

هدف اصلی

ارزیابی جامع سلامت سالمندان ایرانی بر اساس رویکرد CGA

اهداف فرعی

فاز اول:

- ✓ شناسایی نیازهای دوران سالمندی از دیدگاه سالمندان، سیاستگذاران و ارائه دهندگان خدمات
- ✓ طراحی سامانه ثبت غربالگری سلامت سالمندان ایرانی بر اساس رویکرد CGA

فاز دوم:

- ✓ پیاده‌سازی مدل اولیه غربالگری سلامت سالمندان ایرانی بر اساس رویکرد CGA
- ✓ ثبت اطلاعات سالمندان در سامانه
- ✓ برآورد میزان شیوع اختلالات مرتبط با سلامت سالمندان بر اساس رویکرد CGA

فاز سوم:

- ✓ طراحی برنامه‌های ارتقاء سلامت سالمندان بر پایه اطلاعات فازهای قبلی مطالعه برای مداخلات مناسب

فاز چهارم:

- ✓ تدوین بسته سیاستی غربالگری سالمندان بر اساس رویکرد CGA

اهداف کاربردی تحقیق

- ✓ شناسایی نیازهای مرتبط با سلامت دوران سالمندی
- ✓ شناسایی و تشخیص زودرس اختلالات مرتبط با سلامت سالمندان
- ✓ بهبود کیفیت زندگی سالمندان ایرانی
- ✓ کاهش هزینه‌های درمانی برای سیستم سلامت و خانواده‌های سالمندان
- ✓ ارائه یک مدل مراقبتی از سالمندان بر اساس رویکرد **CGA** به صورت ملی

سؤالات

✓ نیازهای مرتبط با سلامت سالمندان چیست؟

✓ مدل اولیه غربالگری سلامت سالمندان بر اساس رویکرد **CGA** چگونه است؟

✓ سامانه غربالگری غربالگری سلامت سالمندان ایرانی بر اساس رویکرد **CGA** چگونه است؟

✓ نحوه پیاده سازی مدل اولیه غربالگری سلامت سالمندان ایرانی بر اساس رویکرد **CGA** چگونه

است؟

✓ نحوه ثبت اطلاعات غربالگری سلامت سالمندان ایرانی بر اساس رویکرد **CGA** در سامانه چگونه

است؟

✓ میزان شیوع اختلالات مرتبط با سلامت در سالمندان بر اساس رویکرد **CGA** چقدر است؟

✓ ویژگی‌های بسته سیاستی اختلالات مرتبط با سلامت در سالمندان بر اساس رویکرد **CGA** چیست؟

روش تحقیق

نوع مطالعه

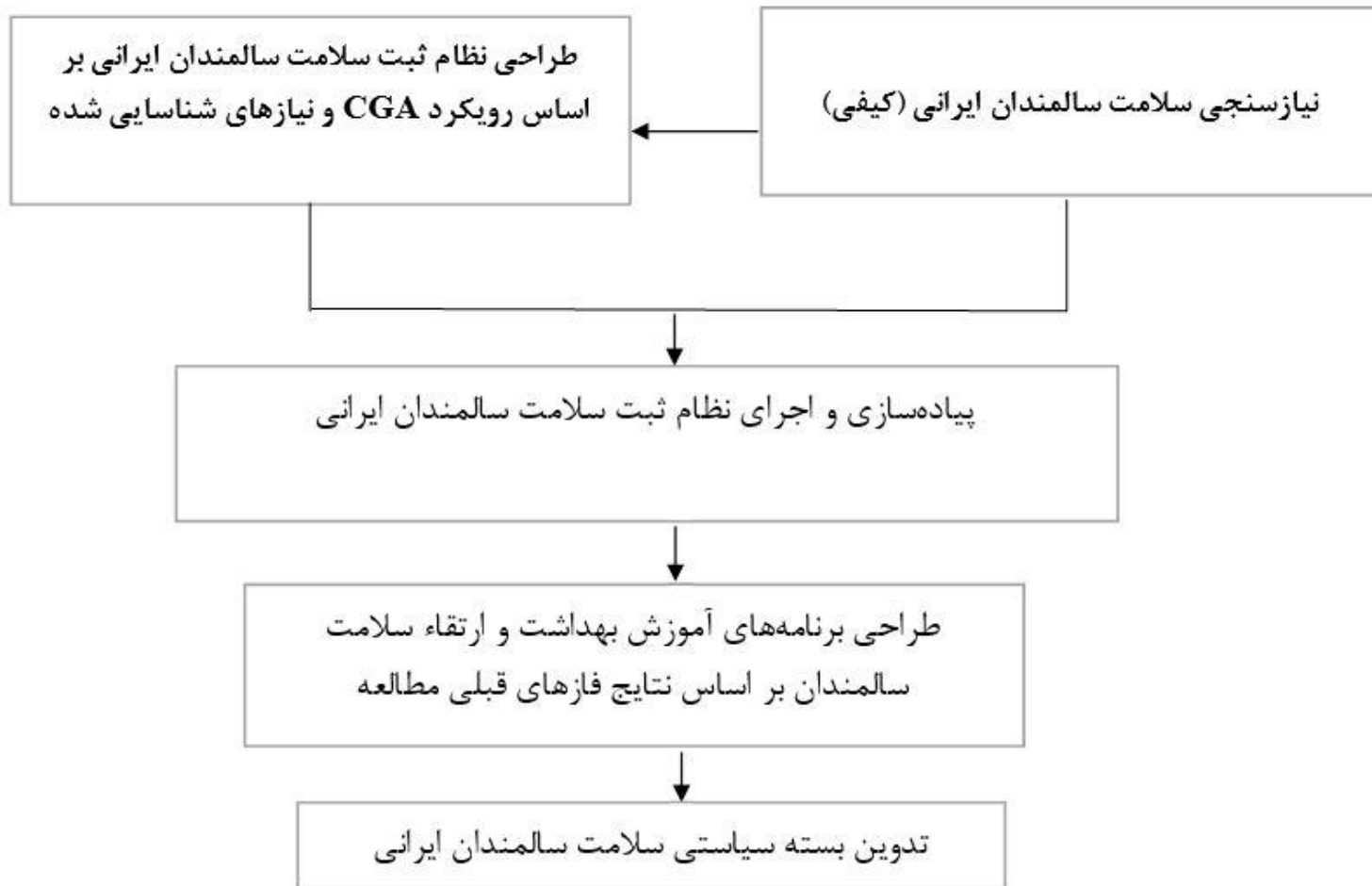
مطالعات مدیریت سامانه خدمات بهداشتی (HSR) در چهار فاز (شکل ۱: مراحل انجام مطالعه)

محیط پژوهش

- ✓ محل کار ارائه دهندگان خدمات سلامت سالمندان
- ✓ مراکز خدمات جامع سلامت سیستم بهداشت و درمان کشور

جمعیت هدف

- ✓ سالمندان زن و مرد بالای ۶۰ سال / متخصصین سالمندی کشور / ارائه دهندگان خدمات سلامت سالمندان (پزشک و غیر پزشک) شاغل در مراکز خدمات جامع سلامت کشور

شکل ۱. اجزاء اصلی مطالعه

روش اجرا

✓ فاز اول: شناسایی نیازهای مرتبط با سلامت در سالمندان:

الف) یک مطالعه کیفی (آنالیز محتوای جهت‌دار با استفاده از مدل پرسید - پرسید)
ب) طراحی سامانه (نظام) ثبت سلامت سالمندان بر اساس نیازهای شناسایی شده و رویکرد
CGA

✓ فاز دوم: پیاده‌سازی و اجرای نظام ثبت سلامت سالمندان ایرانی

الف) طراحی و اجرای یک مطالعه مقطعی - تحلیلی به صورت پایلوت بر روی ۳۸۰ سالمند زن و مرد شهر همدان در سال ۱۴۰۳ با استفاده از ابزارهای غربالگری و تیم CGA

✓ فاز سوم: طراحی و اجرای برنامه‌های پیشگیری و غربالگری بر اساس مدل‌های آموزش

بهداشت و ارتقاء سلامت

✓ فاز چهارم: تدوین بسته سیاستی در جهت ادغام برنامه غربالگری در سیستم بهداشتی کشور

شیوه جمع آوری داده‌ها

- ✓ هماهنگی با مسئولان محترم دانشگاه علوم پزشکی همدان در خصوص صدور مجوزهای لازم
- ✓ طراحی راهنمای مصاحبه نیمه ساختار یافته جهت مصاحبه با سالمندان، ارائه دهندگان خدمات سالمندی و سیاستگذاران سالمندی
- ✓ طراحی سامانه ثبت سلامت سالمندان
- ✓ مشاهده، پرسش و پاسخ و اندازه‌گیری متغیرهای مربوط به ابزارهای غربالگری **CGA** توسط تیم تخصصی و آموزش دیده تحقیق

تجزیه و تحلیل داده‌های مطالعه کیفی (آنالیز محتوای جهت‌دار)

- ✓ پیاده نمودن متن مصاحبه‌ها و تایپ آنها
- ✓ مطالعه دقیق متون پیاده شده به طور مکرر و در صورت نیاز شنیدن مجدد مصاحبه‌ها
- ✓ باز نمودن کدهای مورد نظر و جایگذاری در چارچوب مفهومی مدل پرسید - پرسید
- ✓ شناسایی روابط بین مفاهیم مدل پرسید - پرسید در راستای نیازسنجی سلامت سالمندان

تجزیه و تحلیل داده‌های مطالعه مقطعی

- ✓ گردآوری اطلاعات و ورود اطلاعات در دیتاشیت الکترونیک
- ✓ آنالیز داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار آماری **STATA 13**
- ✓ تحلیل توصیفی داده‌ها بر اساس درصد و میزان شیوع
- ✓ بررسی روابط متغیرهای مورد بررسی با استفاده از رگرسیون خطی و در سطح معنی‌داری ۹۵٪

ملاحظات اخلاقی

- ✓ کسب رضایت کتبی از افراد شرکت کننده در مطالعه
- ✓ حفظ محرمانه اطلاعات داوطلبین (کدگذاری پرسشنامه‌ها و تکمیل آن بدون ذکر نام افراد)
- ✓ تضمین به افراد مورد مطالعه مبنی بر عدم استفاده ابزاری از اطلاعات (عدم افشای اطلاعات شخصی افراد و انتشار نتایج به صورت کلی)